

МИЛИЦА ЈЕФТИМИЈЕВИЋ ЛИЛИЋ

ЗАТОЧЕНА У КУЋИ НА ОСАМИ

Живот се мења током времена али понешто одолева тим променама, као што су поједини обичаји или убеђења. Поред манифестног живот има и много скривених токова који понекад пресудно утичу на каснија збивања.

И кад се наоко чини да све иде уобичајено, десе се на том невидљивом плану такве промене које заувек одреде нечију судбину.

Јаворка је била у седмом разреду основне школе и радознало је посматрала свет око себе. Приметила је да се њена другарица Милка одједном лепше облачи и да често мења гардеробу. Изразила јој је дивљење због тога, а она јој је објаснила да су то ствари које јој је старија сестра Станка препустила јер се ускоро удаје и за ту прилику је набављена и нова гардероба. Она је тек била завршила средњу школу и неко време се већ забављала са младићем који је био запослен. Видело се да се воле и да ће то бити добар брак. Ускоро јој је Брано, како се звао, нашао посао и свадба је била договорена.

Она је била из породице са више деце, имала је и доста браће и сестара од стрица и сви су били врло блиски.

Он такође, али је рано остао без оца и живео је са мајком и сестрама. Били су поштовани у крају и једни и други.

Сви су се радовали тој вези и предвиђали су им лепу будућност.

Свадба је обављена по свим правилима и обичајима и млада је дивно изгледала иако јој се на лицу видела извесна суздржаност, готово као неки дубоко прикривени страх. Они који су то запазили мислили су да стрепи од мужевљеве везаности за мајку, јер му је она била главни ослонац од рано прекинутог детињства због очеве смрти.

Веселје, прво у породици после губитка главе породице, дуго је потрајало и младенци су најзад остали сами. Младожења је с нестрпљењем чекао тај тренутак. Усхићено јој приђе раширених руку:

– Најзад си моја!

Она се погнуте главе приви уз његов скут, а сузе јој неочекивано потекоше низ образе.

– Не бој се, ти си моје највеће благо, бићу нежан.

Јецаци су се продубили. Збуњен неочекиваном ситуацијом, он ју је смиривао и охрабривао.

– Ја то не могу – тужно одврати млада.

– Како, зар ме не волиш, резигнирано рече.

Она се гушила у сузама.

– Свим срцем... једва проговори.

– Па, шта је онда проблем? Рече он нежно је грлећи.

– Не могу, не могу, панично је понављала.

Он се увређено одмаче од ње.

– Ја сам једва дочекао да се сви разиђу и да останемо сами.

Нисам хтео да те дирам све време али сад... не разумем.

Треба ли нешто да знам? Какав је то отпор?

Она је само тихо јецала.

– Не могу, не могу, имам трауму, с напором изусти.

– Какву трауму, побогу, шта причаш. Ваљда си знала да ће доћи до овога.

– Јесам, веровала сам да ће бити лакше.

– Желиш ли ти мене уопште?

– Не могу, не могу... извини!

Он се повређен удаљи од ње на свој део лежаја. Све је очекивао осим овога.

Одједном је собу испунио мртви мук. Ни њихово дисање није реметило тишину. Само је једна грозоморна мисао парала његову душу. Како то изговорити!

– Била си с неким пре мене? Волела си некога?

– Нееее, неее... не... никад никог нисам волела пре тебе, али десило ми се, тешка срца превали преко усана гушећи се.

Он је одједном скочио сав црвен у лицу као да ће је смождити.

– Шта се десило, говори... и ти ми то сад тек кажеш!

– Десило се, нисам успела да се одбраним. Нисам очекивала тако нешто!

Он је успаничено шпартао по соби поражен тим сазнањем.

– Ко је то био? Кад се то десило? Шта си мислила, да ћеш проћи некажњено... Као подивљала река његов бес се изливао рушећи обресе њиховог нежног односа пуног поштовања.

– Одавно, нисам имала ни петнаест година.

– Шта кажеш?! Ја те гледам ко пахуљу на длану и чувам а ти...

– Кунем се Богом да то нисам желела. Преварена сам...

Постиђено признаде.

– Боже, какав је ово кошмар. Ко је то био? Узвикну срдито. Сад ћеш ми све рећи.

Као судија стајао је над њом, не више вољени човек, већ целат који чека признање да би приступио извршењу.

Она је само немо плакала и тресла се, а он је све више губио стрпљење и притискао је да да одговор.

– Да ли је то неко кога знам?

У њеној души отварао се понор. Како да изговори то име, то своје највеће разочарање, од почетног ауторитета до мржње која је након тог страшног догађаја дошла. Како да открије бруку. Издају унутар шире породице.

– Убиј ме, али не могу то да изговорим...

Од тих речи све се срушило и у њима и око њих. Он је почео да ломи и баца све чега се дохватио.

Укућани су немо кршећи руке стајали пред вратима слутећи нову несрећу.

А онда се након свадбе свако окренуо свом животу. Тек недуго потом, као гром из ведре неба, одјекну вест да се млада вратила у родитељску кућу. Чуђењу није било краја, а зли језици су преносили информацију о томе да није била „поштена”. Сви су тиме били изненађени јер била је реч о врло озбиљној и повученој девојци. У то време подразумевало се да девојка у брак улази без претходног интимног искуства. Неко је то довео у везу са најстаријим братом од стрица с којим су је повремено сусретали, што и није било ништа чудно, род су. Али народ је скројио и ону изреку, „Убава мома род нема”, упозоравајући на могуће изазове и огрешења.

Прошло је неко време у дубоком муку. Нико није знао какве се драме одвијају унутар обеју породица, које су биле часне и држале су до угледа и васпитања своје деце. Тек после неког времена прочу се да је муж дошао по њу и одвео је натраг својој кући. Како се изборио са оним што је сазнао то зна само он, али њена судбина била је запечаћена. Напустила је посао и јавни живот је за њу био завршен, а вероватно није имала више од двадесет година.

Да ли је била и на други начин кажњена никад се није сазнало, а сигурно је да јој није било лако ни међу њенима ни међу његовима. Изродила је троје деце, али готово се више никада није појавила нигде ни сама ни са својим мужем.

* * *

Но, прича увек нађе начин да буде допричана.

Некако је до Јаворке, која одавно више није живела у том крају и која је уочавала да девојчице данас врло рано посежу за телесним везама, однекуд дошла једна верзија те давне приче по којој је та неискусна девојка, која је тако страшном ценом платила свој преступ, била заведена и преварена од рођака којем је веровала, али цех је, наравно, платила само она.

Он се потом оженио и проживео живот излазећи са супругом и уживајући у свим радостима живота. Да ли га је мучила савест кад је видео последице, Станкину изопштеност, тим пре ако се то није десило са њеним пристанком? Да ли је касније, гледајући своје кћери, помислио како би се осећао ако би их неко од ближњих тако повредио? Слика куће на узвишици у којој се одвијао Станкин живот у изолацији остаће као симбол унутарње драме једног бића коме се дешавао живот, а чије консеквенце је морало да сноси као да је било најгори преступник. Јаворка ју је потом срела само једном, на сахрани ближе рођаке. Помагала је укућанима. Била је тиха и затворена као и њихова кућа, која је сачувала све њене патње и неправде које су јој учињене и о којима никад никоме ни реч није изустила.